

LEHDISTÖTIEDOTE nro 104/26

Luxemburgissa 16.7.2026

Unionin tuomioistuimen tuomio yhdistetyissä asioissa C-258/23 | Imagens Médicas Integradas, C-259/23 | Synlabhealth II ja C-260/23 | SIBS – Sociedade Gestora de Participações Sociais ym.

Kilpailuviranomaisen suorittamat tarkastukset: unionin oikeus ei ole esteenä sille, että tutkinnan kohteena olevien yritysten työntekijöiden ja johtajien välillä vaihdettuja sähköpostiviestejä takavarikoidaan ilman tuomioistuimen etukäteen antamaa lupaa

Kansallisessa oikeudessa on kuitenkin säädettävä kilpailuviranomaisen toimivallan tiukasta sääntelystä sekä asianmukaisista ja riittävästä takeista väärinkäytösten ja mielivaltaisuuden estämiseksi, erityisesti jälkikäteen suoritettavan tehokkaan tuomioistuinvalvonnan avulla

Kilpailuvastaisia menettelytapoja koskevan tutkinnan yhteydessä Portugalin kilpailuviranomainen takavarikoi kyseessä olevien yhtiöiden toimitiloista näiden yhtiöiden työntekijöiden välillä vaihdettuja sähköposteja. Yhtiöt riitauttivat sähköpostiviestien takavarikoinnin ja katsoivat, että kilpailuviranomaisen olisi pitänyt saada lupa tutkintatuomarilta eikä syyttäväviranomaiselta. Asiaa käsittelevä portugalilainen tuomioistuin saattoi asian Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Unionin tuomioistuin katsoo, että kyseisillä takavarikoinneilla rajoitetaan sekä oikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen että myös oikeutta henkilötietojen suojaan. Nämä rajoitukset vaikuttavat kuitenkin oikeutetuilta vääristymättömän kilpailun säilyttämistä sisämarkkinoilla koskevalla yleisen edun mukaisella tavoitteella. Ne vaikuttavat lisäksi oikeasuhteisilta. Tästä seuraa, että **unionin oikeus ei lähtökohtaisesti ole esteenä** jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaisesti kansallinen kilpailuviranomainen **takavarikoi kilpailusääntöjen oletettua rikkomista koskevan tutkinnan yhteydessä yritysten ammattitoiminnassa tai liiketoiminnassa käyttämissä tiloissa sähköposteja**, joiden sisältö liittyy tarkastuksen kohteeseen, **ilman tuomioistuimen etukäteen antamaa lupaa**.

Jos tällaista tuomioistuimen etukäteen antamaa lupaa ei ole, takavarikoinnit edellyttävät kuitenkin **tiukkaa oikeudellista kehystä, toimenpiteiden rajoittamista ja jälkikäteen kohdistuvaa täysimääräistä tuomioistuinvalvontaa**. Kun asiakirjojen takavarikointi toteutetaan matkapuhelimilta, tietokoneilta tai muilta tietoteknisiltä välineiltä, **pääsy niiden sisältämiin tietoihin voi johtaa vakavaan tai jopa erityisen vakavaan puuttumiseen kyseisiin perusoikeuksiin**. Tällaisessa tapauksessa **pääsy näihin tietoihin on alistettava tuomioistuimen tai riippumattoman hallinnollisen yksikön ennakkovalvontaan**.

Portugalın viranomaiset takavarikoivat kilpailuoikeuden rikkomisia koskevan tutkinnan¹ yhteydessä kyseisten yhtiöiden työntekijöiden ja johtajien välisestä sähköpostiviestinnästä saatuja liikeasiakirjoja. Yhtiöt vastustivat tätä väittäen, että niiden viestinnän salassapitoa koskevaa oikeutta² oli loukattu ja että tällaista takavarikointia koskevan valtuutuksen antaminen kuului tutkintatuomarille eikä syyttäväviranomaiselle.

Asiaa käsittelevä portugalilainen tuomioistuin tiedusteleo unionin tuomioistuimelta pääpiirteissään, oliko syyttäväviranomaisen myöntämä lupa riittävä.

Ensinnäkin unionin tuomioistuin katsoo, että yrityksen työntekijöiden ja johtajien välillä yrityksen sähköpostijärjestelmän

välityksellä vaihdettavat **ammattilliset sähköpostiviestit kuuluvat yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamista koskevan oikeuden suojaamien viestien piiriin**. Se, että sähköpostiviesti voidaan sen muodon tai sisällön perusteella luokitella "ammattilliseksi", ei riitä perusteeksi tämän suojan epäämiselle.

Unionin tuomioistuin katsoo, että Portugalin kilpailuviranomaisen suorittama asiakirjojen takavarikointi **on omiaan koskemaan sekä viestien kunnioittamista koskevaa oikeutta että myös henkilötietojen suojaa koskevaa oikeutta**.³ Se toteaa tässä yhteydessä, että liiketiloissa suoritettavien tarkastusten yhteydessä toteutetut sähköpostiviestien takavarikoinnit ovat selvästi näiden oikeuksien **käyttöön kohdistuvia rajoituksia**.

Unionin tuomioistuin muistuttaa kuitenkin, että tällaiset rajoitukset voivat olla sallittuja, jos niistä säädetään lailla, niissä kunnioitetaan kyseisten oikeuksien keskeistä sisältöä, ne vastaavat yleisen edun mukaisia tavoitteita ja jos ne ovat oikeasuhteisia.

Unionin tuomioistuin katsoo, että **nämä edellytykset näyttävät täyttyvän nyt käsiteltävässä asiassa**. Se toteaa erityisesti, että viranomaisilla **ei ole rajoittamatonta ja yleistä pääsyä** sähköpostiviestien ja sähköpostijärjestelmien sisältöön ja että näissä viesteissä olevia **tietoja ei voida käyttää muihin tarkoituksiin kuin tutkinnan kohteena olevan kilpailuvastaisen käyttäytymisen tunnistamiseen**, minkä vuoksi vaikuttaa siltä, että oikeuksien keskeistä sisältöä kunnioitetaan. Se katsoo, että **vääristymättömän kilpailun takaaminen on Euroopan unionin tunnustama yleisen edun mukainen tavoite**.

Mitä tulee toimenpiteen oikeasuhteisuuteen, unionin tuomioistuin katsoo myös, että tämän **tavoitteen** tärkeys **voi oikeuttaa puuttumisen kyseessä oleviin oikeuksiin ja että mikään muu keino**, joka olisi yhtä tehokas ja loukkaisi vähemmän kyseisiä oikeuksia, ei ole **tydyttävä vaihtoehto**. Mitä tulee kyseisten oikeuksien käyttöä koskevan rajoituksen oikeasuhteisuuteen, tarkemmin sanottuna sen **vakavuuteen**, joka johtuu siitä, että takavarikointi suoritettiin ilman tuomioistuimen etukäteen myöntämää lupaa, unionin tuomioistuin toteaa, että **tällaista takavarikointia rajoittavat yleensä** menettelylliset **takeet**, joilla pyritään varmistamaan muun muassa kyseisten tietojen turvallisuus, eheys ja luottamuksellisuus. Lisäksi **unionin oikeuden** säännökset kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta **eivät edellytä, että tuomioistuin antaa etukäteen luvan** liiketiloissa suoritettavalle tarkastukselle.

Unionin tuomioistuin korostaa kuitenkin, että **ilman tuomioistuimen etukäteen myöntämää lupaa** yksilöiden suojele väärinkäytöksiä ja mielivaltaisuutta vastaan edellyttää **kyseisten toimenpiteiden tiukkaa oikeudellista kehystä, toimenpiteiden rajoittamista** ja takeita **jälkikäteen kohdistuvan täysimääräisen tuomioistuinvalvonnan** muodossa. Unionin tuomioistuin lisää, että tarkastelluissa tapauksissa tarkastukset ja takavarikoinnit oli hyväksynyt Portugalin syyttäväviranomainen, joka on itsenäinen oikeusviranomainen. Sen myöntämä lupa näyttää edistävän suoritettujen tarkastusten ja takavarikoiden tiukkaa oikeudellista sääntelyä, erityisesti niiden tarpeellisuuden, keston ja laajuuden määrittämisen osalta.

Lopuksi unionin tuomioistuin esittää seuraavan varauksen: ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että välineet, joille kyseiset sähköpostit oli tallennettu ja joihin tarkastajat saivat pääsyn, olivat **matkapuhelimia, tietokoneita tai muita tietoteknisiä laitteita, jotka kuuluivat** tutkinnan kohteena olevien **yritysten johtajille ja työntekijöille**. Koska tällaisia laitteita voidaan käyttää samanaikaisesti sekä yksityisiin että ammatillisiin tai kaupallisiin tarkoituksiin, **pääsy niissä säilytettyihin tietoihin voi johtaa vakavaan tai jopa erityisen vakavaan puuttumiseen kyseessä oleviin perusoikeuksiin**, sillä pääsy tällaisten tietojen kokonaisuuteen voi mahdollistaa hyvin tarkkojen päätelmien tekemisen rekisteröidyn yksityiselämästä. Jos näin on, **pääsy näihin tietoihin on alistettava tuomioistuimen tai riippumattoman hallinnollisen yksikön**, jolla on kaikki valtuudet ja kaikki takeet, jotka ovat välttämättömiä sen varmistamiseksi, että kyseessä olevat eri legitiimit intressit ja oikeudet sovitetaan yhteen, **ennakkovalvontaan**.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden esittää käsiteltävänäään olevassa asiassa unionin tuomioistuimelle kysymyksiä unionin oikeuden tulkinnasta tai unionin toimen pätevyydestä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa oikeusriitaa. Kansallisen tuomioistuimen

tulee ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, joiden käsiteltäväksi saatetaan samankaltaisia kysymyksiä.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta.

[Tuomion koko teksti ja siitä mahdollisesti laadittu tiivistelmä](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Jarosław Zasada ☎ +352 4303 2793.

Kuvia tuomion julistamistilaisuudesta on saatavilla [Europe by Satellite](#) -sivustolla. ☎ +32 2 296 4106.

Pysykää kuulolla!

¹ Kyseiset tutkinnat koskivat erityisesti mahdollista yhdenmukaistettua menettelytapaa sellaisten yritysten välillä, jotka olivat korottaneet hintoja tarjotessaan teleradiologiapalveluja kansalliseen terveydenhuoltojärjestelmään kuuluville sairaaloille (asia C-258/23), mahdollista kartellia, joka koski Portugalin terveysviranomaisilta veloitettavia covid-19-testien hintoja (asia C-259/23), ja epäiltyä määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä maksujen käsittelyn alalla (asia C-260/23).

² Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artikla, jonka mukaan ”jokaisella on oikeus siihen, että hänen yksityis- ja perhe-elämäänsä, kotiaan sekä viestejään kunnioitetaan.”

³ Joita suojataan perusoikeuskirjan 8 artiklalla.